

**UCHWAŁA NR XI/99/2025
RADY MIEJSKIEJ W WOLBORZU**

z dnia 28 stycznia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Wolbórz na lata
2025-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 poz. 1465, poz. 1572, poz. 1907, poz. 1940) w związku z art. 176 pkt.1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 poz.49)

**Rada Miejska w Wolborzu
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wolbórz na lata 2025-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wolborza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Wolborzu

Zbigniew Klewin

Załącznik do uchwały Nr XI/99/2025
Rady Miejskiej w Wolborzu
z dnia 28 stycznia 2025 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2025 - 2027

Wolbórz 2025

I. WPROWADZENIE

Szczególne rola rodziny polega na tym, że jest ona naturalnym i niezastąpionym środowiskiem dla rozwoju człowieka, w niej zarówno dziecko, jak i osoba dorosła zaspokajają swoje podstawowe potrzeby. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwa się szczęście i dobro dziecka. Jednak znaczna część rodzin napotyka wiele trudności, z którymi niekiedy jej samej trudno jest się zmierzyć. Problemami rodzin we współczesnym świecie bywa zarówno trudna sytuacja materialna wynikająca z wysokich kosztów utrzymania ale również ochłodzenie więzi emocjonalnych, spory i konflikty, separacje, rozwody, uzależnienia oraz zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Niesie to za sobą szereg zagrożeń dla dobrego rozwoju i wchodzenia w dorosłe życie dzieci w nich wychowywanych.

Dla:

- dobra dzieci, które potrzebują ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, wzrastania w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia,

- w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,

- dobra rodziny, która jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dla dobra wszystkich jej członków,

- w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta poprzez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami

uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025- 2027.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027, zwany dalej Programem, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Wolbórz w latach: 2013-2015, 2016-2018, 2019-2021, 2022-2024.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy o „Wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” do zadań własnych gminy należy: opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”.

II. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025, poz. 49),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2024, poz. 1283 z póź. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024, poz. 1673),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023, poz. 2151 z póź. zm.),
- Ustawa z dnia 29 kwietnia 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023, poz. 1939 z póź. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2024, poz. 1491 z póź. zm.),
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin z dnia 4 listopada 2016 r. „Za życiem” (Dz. U. 2024, poz. 1829),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wolbórz na lata 2024-2030 przyjętą Uchwałą Nr IV/29/2024 Rady Miejskiej w Wolborzu z dnia 21 czerwca 2024 r.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE WOLBÓRZ

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu bezpośrednio organizuje i wykonuje zadania związane z zaspakajaniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej.

Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informację na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, liczby dzieci z terenu gminy Wolbórz umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego.

Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Tabela nr 1

Wyszczególnienie	Rok 2023	Rok 2024
Liczba mieszkańców w Gminie Wolbórz	7712	7688
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	209	190
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	358	236
Liczba rodzin korzystających z Funduszu alimentacyjnego	18	16
Liczba rodzin korzystających z dodatku	5	9

mieszkańcowego		
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Wolbórz w wieku 0-15	1419	1368
Liczba dzieci /młodzieży z terenu Gminy Wolbórz umieszczonych w pieczy zastępczej po raz pierwszy	4	5
Liczba rodzin, które pobierają Kartę Dużej Rodziny	651	669

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu

Z analizy danych MOPS za 2024 r. wynika, że 190 rodzin korzystało z różnych form świadczeń materialnych pomocy społecznej, w których żyje 379 osób, co stanowi 4,9 % mieszkańców gminy. W Gminie Wolbórz w 2024 r. w wieku od 0 do 15 lat zamieszkiwało 1 368 osób, co stanowiło 17,7 % ogółu mieszkańców.

Najczęstsze przyczyny udzielania pomocy przez MOPS w Wolborzu pokazuje poniższa tabela
Tabela nr 2

Powód trudnej sytuacji życiowej*	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
ubóstwo	99	107	91	159	185	143
sieroctwo	0	0	1	0	0	2
bezdomność	4	3	2	10	3	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	13	23	23	71	125	115
bezrobocie	80	89	65	160	180	117
niepełnosprawność	89	84	99	147	147	169
długotrwała choroba	67	59	65	93	82	116
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	31	38	36	121	151	268
przemoc domowa	4	5	0	15	18	0
alkoholizm	25	30	21	42	58	47
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w	2	5	4	2	7	9

przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego						
zdarzenia losowe	1	1	2	4	1	5
klęska żywiołowa lub ekologiczna	4	0	0	16	0	0

**jedna rodzina może korzystać z pomocy z kilku powodów,*

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje przykładowy katalog problemów, które uprawniają do świadczeń. Jak wskazuje przedstawiona analiza, najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej jest niepełnosprawność, ubóstwo rozumiane jako uzyskiwanie dochodów poniżej kryterium dochodowego, które oscyluje na granicy „minimum egzystencji” określonego przez Instytut Pracy i Spraw Społecznych, ale także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Jest to poważna dysfunkcja rodziny wynikająca m.in. z niskiego poziomu kompetencji rodziców w zakresie organizowania życia rodziny, zarządzania budżetem domowym. W rodzinach tych wychowanie dzieci nie jest planowanym, świadomym procesem, ich potrzeby podstawowe jak i rozwojowe są marginalizowane, aspiracje edukacyjne nie są w wystarczającym stopniu pobudzane i moderowane. W konsekwencji tych trudności dzieci z rodzin dysfunkcyjnych są słabiej przygotowane do samodzielnego życia, osiągnięcia sukcesów osobistych, satysfakcjonującego funkcjonowania w rolach społecznych. Skutkiem tego zjawiska może być dziedziczenie statusu społecznego. Osoby dorosłe, które wywodzą się z rodzin dysfunkcyjnych, często nie posiadając dobrych wzorców, mają trudność w prawidłowym funkcjonowaniu w założonych przez siebie rodzinach.

Podjęmowanie więc działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy, czyli dzieci.

Część dzieci z rodzin będących pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. W 2023 r. programem objęto 307 osób, w tym 70 dzieci i młodzieży, a w 2024 r. 273 osób, w tym 53 dzieci i młodzieży.

W porównaniu do 2023 r. - w 2024 r. zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej o 19 rodzin, co spowodowane jest wprowadzeniem programów socjalnych wspierających finansowo każdą z rodzin wychowującą dzieci. Istotnym z punktu widzenia niniejszego dokumentu jest fakt, że jednocześnie zwiększa się liczba tzw. rodzin wieloprotymowych wykazujących trudności w realizacji swoich funkcji, rodzin w kryzysie, w konflikcie, zagrożonych rozpadem.

Wśród rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi są zarówno rodziny, które od lat doświadczają wielu sprzężonych ze sobą problemów, takich jak: bierność zawodowa, brak stałych dochodów, uzależnienia, przemoc, problemy zdrowotne, ubóstwo, ale także rodziny z dobrym statusem ekonomiczno-społecznym. Rodziny ubogie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi są to klienci Miejskiego Pomocy Społecznej. Rodziny z dobrym statusem są to rodziny, które nie tylko zmagają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi ale też nie

radzą sobie z zaniedbywaniem nauki przez dzieci, niepełnosprawnością w rodzinie czy chorobą. Te rodziny również potrzebują wsparcia w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych.

Ogólnie rzecz biorąc wszystkie rodziny, w których nie ma dobrych wspierających relacji zwykle doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Z wywiadów środowiskowych pracowników socjalnych wynika, że dużym zagrożeniem dla dzieci z rodzin korzystających z pomocy jest nadużywanie alkoholu przez rodziców oraz ich niewystarczające kompetencje wychowawcze.

Uzależnienia w rodzinie

Z danych zebranych przez pracowników pomocy społecznej, policji, pedagogów szkolnych, psychologów wynika, że w olborskie rodziny dotyka problem uzależnienia od alkoholu. Jednocześnie w rodzinach pojawiają się także uzależnienia od innych substancji psychoaktywnych, a także uzależnienia behawioralne – od hazardu, internetu, gier komputerowych czy innych mediów.

Problem uzależnienia dotyka rodziny i osoby z różnych środowisk o różnym statusie materialnym. Dla wielu rodzin uzależnienie jest problemem krępującym i wstydlivym, nierzadko przez wiele lat ukrywanym. Ilościowe zdiagnozowanie zjawiska uzależnienia w gminie jest trudne.

Dzieci z rodzin borykających się z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie alkoholowej często brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ograniczone bywają możliwości zaspakajania potrzeb wyższego rzędu. W rodzinie dominuje atmosfera niepokoju, napięcia, niepewności i lęku. Dzieci z rodzin dotkniętych chorobą alkoholową często przedwcześnie wchodzą w role dorosłych, czują się inne, gorsze od rówieśników, nierzadko doświadczają przemocy. Doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym pozostawia na nich piętno na całe życie. Niewłaściwe realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w tych rodzinach jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawiania lub ograniczania władzy rodzicielskiej oraz umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Przemoc domowa

W 2023 r. w ramach prac Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Wolbórz łącznie podejmowano działania w kontekście 39 procedur Niebieskiej Karty: w tym wszczęto 24 i 15 kontynuowano z poprzednich lat. W 2023 r. w ramach założonych Niebieskich Kart grupy diagnostyczno-pomocowe podejmowały działania w celu rozwiązania problemów związanych z występowaniem przemocy domowej w przypadku 39 rodzin, tj. łącznie 107 osób w rodzinach. Spośród 39 rodzin, w których prowadzona była procedura Niebieskiej Karty - 4 rodziny korzystały z pomocy finansowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu, w tym 2 rodziny korzystały ze świadczenia niepieniężnego w formie bezpłatnego jednego gorącego posiłku dla dzieci w szkole. Odybyło się 65 posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych.

W roku 2023 sporządzono 24 Niebieskich Kart A, w tym:

- Komisariat Policji w Wolborzu – 19,
- pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu - 5.

Liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych w 2023

Tabela nr 3

liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych	Ogółem	
kobiety	36	36
mężczyźni	1	1
dzieci	2	2

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu

W 2024 r. w ramach prac Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Wolbórz łącznie podejmowano działania w kontekście 27 procedur „Niebieskiej Karty”, w tym wszczęto 17 i 10 kontynuowano z poprzednich lat. W 2024 r. w ramach założonych Niebieskich Kart grupy diagnostyczno-pomocowe podejmowały działania w celu rozwiązania problemów związanych z występowaniem przemocy domowej w przypadku 27 rodzin, tj. łącznie 82 osoby w rodzinach. Spośród 27 rodzin, w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty” 1 rodzina korzystała z pomocy finansowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu. Odbyły się 52 posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych.

W roku 2024 sporządzono 17 Niebieskich Kart – A” wszczynających procedurę, w tym:

- Komisariat Policji w Wolborzu – 12,
- Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu – 5.

Liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych w 2024

Tabela nr 4

liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych	Ogółem	
kobiety	24	24
mężczyźni	1	1
dzieci	2	2

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu

W strukturach MOPS funkcjonuje Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych, który świadczy pomoc również osobom uwikłanym w przemoc domową, osób z problemem narkotykowym. Prowadzone są dyżury psychologa, specjalisty psychoterapii uzależnień.

W 2024 r. psycholog w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Wolborzu wypracował w sumie 200 godzin, przeprowadził 166 konsultacji dla 44 osób. Klientami Punktu Konsultacyjnego byli mężczyźni, kobiety oraz dzieci.

Natomiast w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Proszeni przeznaczonym dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym oraz uwikłanym w przemoc, psycholog, specjalista psychoterapii uzależnień wypracował łącznie 72 godziny. W trakcie pełnionych dyżurów

przeprowadzono 24 konsultacje dla 16 osób. Klientami Punktu Konsultacyjnego byli mężczyźni oraz kobiety. Po spotkaniach indywidualnych prowadzone były spotkania grupowe dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz DDA – czyli dorosłych dzieci alkoholików.

IV. ORGANIZACJA PRACY ASYSTENTA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

Tabela nr 5. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
<ul style="list-style-type: none"> • profilaktyka- wspieranie rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • piecza zastępcza i instytucjonalna, • usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, • adopcje, 	
<ul style="list-style-type: none"> • asystent rodziny, • placówki wsparcia dziennego, • rodziny wspierające, • inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • placówki opiekuńczo-wychowawcze, • usamodzielnienie, • organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), • rodziny pomocowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny • Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, • Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy do zadań obowiązkowych gminy. Na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo– wychowawczych działania podejmują **asystenci rodziny**.

Termin „**asystent**” został wprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu.

Asystentura - to kompleksowe działanie polegające na towarzyszeniu z zachowaniem profesjonalnych relacji.

Na dzień 31.12.2024 r. tut. Ośrodek zatrudniał 1 asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,

zdarzają się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentem oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pomocy. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, jak również liczbę rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę w 2023 r. i 2024 r.

Tabela nr 6

Asystent	2023 r.	2024 r.
Liczba zatrudnionych asystentów – stan na 31 grudnia 2023 r. i 2024 r.	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	14	11
Liczba dzieci w rodzinach	36	32
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę – ogółem z tego:	4	2
ze względu na osiągnięcie celów	1	0
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	1
zmianę miejsca zamieszkania	1	0
Inny powód - liczba dzieci skierowanych do pieczy zastępczej	2 rodziny – 4 dzieci	1 rodzina – 3 dzieci

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu

Asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielenie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Koniec asystentury ustaje wówczas, gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo-wychowawcze.

Asystent rodziny:

- opracowuje plan pracy z rodziną na okres 6 miesięcy, sporządzanie takiego planu odbywa się w obecności członków rodziny,
- prowadzi treningi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym planowanie budżetu domowego, trening przygotowywania posiłków,
- towarzyszy rodzinom podczas załatwiania spraw urzędowych,
- monitoruje stan zdrowia dzieci, realizacja szczepień i badań, towarzyszy rodzicom

- podczas wizyt z dziećmi u lekarza,
- monitoruje sytuację przedszkolną i szkolną dzieci oraz ich postępy w nauce,
- modeluje sposoby spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi,
- motywuje osoby zmagające się z uzależnieniem do podjęcia terapii,
- współpracuje z instytucjami odpowiedzialnymi za pieczę zastępczą, motywują rodziców biologicznych do nawiązania kontaktu z tymi jednostkami,
- opiniuje możliwości powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych,
- motywuje do uczestnictwa w zajęciach podnoszących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodziców,
- uczestniczy w rozprawach sądowych, pisze sprawozdania do sądu o podjętych działaniach i osiągniętych efektach w przypadku sądowego zobligowania rodziców do podjęcia współpracy z asystentem rodziny.

Wsparcie asystenta rodziny jest formą profilaktyki i przeciwdziałania takim zjawiskom pojawiającym się na gruncie życia rodzinnego, które obligują służby do umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Działania pomocowe realizowane przez asystenta prowadzone są również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Wówczas jego celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i umożliwienie powrotu dziecka pod opiekę rodziców.

Efektywność pracy asystenta rodziny nie jest mierzona ilością rozwiązanych w czasie problemów rodziny. O sukcesie asystentury możemy mówić, gdy w rodzicach nastąpią zmiany w postrzeganiu siebie, swojego dotychczasowego działania i otaczającego świata. Wzmocnienie poczucia sprawstwa, poczucia kompetencji w roli rodzica, samodzielność w radzeniu sobie z trudnościami życia rodzinnego, ale też umiejętność zwracania się po pomoc, poprawa funkcjonowania dzieci w rodzinie i środowisku szkolnym to tylko przykłady efektów współpracy z asystentem rodziny.

Wobec rodzin, w których podejmowane działania nie przynoszą pożądaných zmian oraz w szczególnie niepokojących sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu dziecka, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu zwraca się do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim lub do Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim z prośbą o podjęcie działań zgodnych z kompetencjami tychże instytucji.

V. PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych jest działająca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu **Placówka Wsparcia Dziennego pn. „Akademia Uśmiechu”**.

Placówka Wsparcia Dziennego w Wolborzu powołana została z dniem 28 października 2021 r. Uchwałą Rady Miejskiej w Wolborzu Nr XXXVIII/348/2021. Placówka funkcjonowała od 01 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. w ramach projektu pt. „Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w Wolborzu”, w ramach Osi priorytetowej 09- IX Włączenie społeczne, numer i nazwa Działania dla Osi - 02-IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, numer i nazwa Poddziałania: 01-IX.2.1

Usługi społeczne i zdrowotne. Koszt zadania: środki projektowe - 230 582,51 zł, wkład własny 20 172,85 zł.

Od 01 stycznia 2023 r. Placówka finansowana jest w całości ze środków własnych pochodzących z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Plan na to zadanie w roku 2024 wynosił 180 000 zł. Kwota wydatkowana wyniosła 163 986,89 zł.

Placówka Wsparcia Dziennego mieści się w siedzibie Szkoły Podstawowej w Wolborzu, przy ul. Modrzewskiego 105. Funkcjonuje przez cały rok kalendarzowy, od poniedziałku do piątku (z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy i miesiąca lipca).

W placówce zatrudniony jest jeden wychowawca na 3/8 etatu, który pracuje w wymiarze 3 godzin dziennie. Wychowawca spełnia wymagania kwalifikacyjne, ponieważ posiada wykształcenie wyższe pedagogiczne. Pracę wychowawcy nadzoruje kierownik placówki zatrudniony również na 3/8 etatu. W 2024 r. zawarto także 6 umów zlecenie z nauczycielami do prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Tabela nr 7

Liczba dzieci	2023 r.	2024 r.
Liczba dzieci uczęszczających do Placówki Wsparcia Dziennego	19	30
wiek	6-14 lat	7-14 lat

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu

Podopieczni placówki to dzieci z terenu gminy Wolbórz wychowujące się w warunkach niekorzystnych dla rozwoju, w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Do najczęstszych trudności, problemów występujących w środowisku podopiecznych placówki zaliczyć można: deficyty emocjonalne i miłości w rodzinie, sprawianie problemów wychowawczych, rozbitcie rodziny, emigracje zarobkowe rodziców, nadużywanie alkoholu przez opiekunów, brak czasu i zainteresowania dla dziecka ze strony rodziców, niski poziom umiejętności wychowawczych, występowanie zachowań noszących znamiona przemocy lub klimatu przemocy.

Wsparcie świadczone dzieciom w Placówce Wsparcia Dziennego polega na pomocy psychologicznej, pomocy w nauce, zajęciach rekreacyjnych, integracyjnych, sportowych, zajęciach rozwijających kompetencje kluczowe dzieci i młodzieży, oraz posiłku.

Placówka Wsparcia Dziennego zapewnia bezpieczne i przyjazne warunki pobytu dzieci i młodzieży, strukturalizuje czas wolny i promuje wartościowe sposoby jego spędzania. W pomocy dzieciom stara się oddziaływać również na rodziny i korygować ich funkcjonowanie. Bardzo ważna jest dobra więź wychowawcy i kierownika PWD z dziećmi. Jest to sprawdzająca się w społeczności lokalnej forma kompensowania braków środowiskowych.

Przykładowe akcje organizowane dla podopiecznych Placówki Wsparcia Dziennego w 2024 r. to m.in.:

- warsztaty stomatologiczne,

- pożegnanie zimy (wspólne topienie marzanny),
- Warsztaty pt. „ Rozpoznawanie emocji, moje uczucia i emocje” oraz „ Metody skutecznego uczenia się”,
- wycieczka zorganizowana do Pożarniczego Centrum Historyczno – Edukacyjnego Ziemi Łódzkiej w Wolborzu,
- udział w wystawie prac Piotra Wypycha pn. „ Łódzkie od świtu do zmierzchu”,
- akcja „ Pełna miska dla zwierzaka”,
- wycieczka do Miejskiej Biblioteki w Wolborzu,
- wycieczki po okolicy i zapoznanie się z historią Wolborza,
- rajd rowerowy zorganizowany do Leśnej Osady w Kole,
- warsztaty krawieckie pn. „ Pachnące misie”,
- wycieczka do Urzędu Miejskiego w Wolborzu,
- piknik rodzinny pn. „ Popołudnie z profilaktyką”,
- obóz letni nad morze do miejscowości Władysławowo,
- konkurs profilaktyczny,
- wycieczka zorganizowana do Warszawy,
- akcja „ Sprzątanie Grobu Nieznanego Żołnierza”,
- jasełka zorganizowane dla podopiecznych Domu Seniora w Studziankach oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu,
- warsztaty profilaktyczne, realizacja programu rekomendowanego Unplugged,
- dla rodziców dzieci uczęszczających do Placówki Wsparcia Dziennego zostały zorganizowane warsztaty pn. „ Substancje psychoaktywne i mechanizm ich działania”.

Udział w zajęciach PWD jest bezpłatny, dzieci mają zapewniony podwieczorek.

Z informacji uzyskanej od pracowników socjalnych i osób zajmujących się pracą z rodziną jest potrzeba tego typu wsparcia na terenie Gminy Wolbórz oraz inwestowanie w powoływanie Punktów Świetlicowych na terenie Gminy realizujących programy opiekuńczo-wychowawcze.

VI. PIECZA ZASTĘPCZA

Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku stanowi, że „Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne w odpowiedniej instytucji”. Powyższe prawo zapisane jest również w najwyższej rangi akcie normatywnym jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której w art. 72 ust 2 zawarto „dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczna zastępcza może być sprawowana w formie:

- rodzinnej,
- instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze w tym spokrewnione, niezawodowe, zawodowe a także rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna pieczę zastępcza to natomiast placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej.

Tabela nr 8

Liczba dzieci przebywająca w pieczy zastępczej			
2023		2024	
Rodziny zastępcze	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	Rodziny zastępcze	Placówki opiekuńczo-wychowawcze
6	1	13	1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udziału finansowego w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki z tym związane kształtują się na poziomie 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim i w następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej, wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

Zestawienie kosztów przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9

Rodzaj pieczy zastępczej	2023	2024
	Wysokość wydatków	Wysokość wydatków
Rodziny zastępcze	19 509,45 zł	32 727,52 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	39 490,98 zł	9 569,69 zł (pobyt do 22.03.2024 r)
Opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	5 170,99 zł	8 549,24 zł
Ogółem poniesione koszty	64 171,42 zł	50 846,45 zł

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie funkcjonowania tut. ośrodka jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Należy pamiętać, że rodzina jest podstawową komórką, w której powinien odbywać się naturalny proces kształtowania się

osobowości wszystkich członków rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. Należy dać im szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu wraz z pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi systematyczną pracę socjalną z rodzinami tych dzieci pod kątem monitoringu sytuacji dzieci w nowych rodzinach, a także możliwości ich powrotu do rodzin biologicznych.

VII. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

- Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym czy utrudniającym rozwój?
- Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Tabela nr 10

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Współpraca instytucji działających na rzecz rodziny	
<ul style="list-style-type: none"> • znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, • rozwijająca się oferta wsparcia adresowana do dzieci, młodzieży i ich rodzin, • poradnictwo psychologiczne w ramach działalności Punktów Konsultacyjnych, • specjalistyczne poradnictwo psychologiczne w placówkach oświatowych, • funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego, • szeroka oferta szkoleń dla kadry OPS-u, pracowników socjalnych, asystenta rodziny, dla pedagogów i wychowawców w placówkach oświatowych i nabywanie uprawnień do prowadzenia programów 	<ul style="list-style-type: none"> • bezradność i niskie kwalifikacje opiekuńczo-wychowawcze rodziców, • brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/nauczyciela, • wzrost liczby zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, • niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych, • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, • wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej

<p>terapeutycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zatrudnienie na stałe asystenta rodziny i uczestnictwo w szkoleniach, celem zwiększenia jego kompetencji do działania, • sprawna współpraca pomiędzy MOPS Wolbórz a Sądem Rejonowym i Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującym orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich, • poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, • działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 	<p>(głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psychiatra, mediator rodzinny) – dojazd do miasta powiatowego, • niekorzystne prognozy demograficzne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynikająca z poprawy sytuacji finansowej, • wzrost umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, • stworzenie organizacjom i instytucjom odpowiednich warunków w obszarze pracy z rodzinami, również finansowych, • rozwój przedszkoli, • możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań, • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników MOPS oraz pracowników służb wspierających rodzinę, • edukacja rodziców głównie w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak organizacji pozarządowych w zakresie organizowania form wsparcia dla dzieci i młodzieży, • brak motywacji części rodzin objętych wsparciem do zmiany swojej sytuacji życiowej, • utrzymująca się grupa klientów stale korzystająca ze wsparcia pomocy społecznej, • zmiany społeczno-cywilizacyjne wpływające na rozpad więzi w rodzinie i pojawianie się nowych problemów społecznych, m.in. dzieci zapracowanych rodziców, uzależnienia behawioralne, w tym fonoholizm, • zaniedbania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, • zaniedbania emocjonalne dziecka, • zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd do życia”, • wzrost agresji wśród dzieci i młodzieży,

- utrzymująca się tendencja wzrostowa napływu dzieci do pieczy zastępczej,
- rosnące zapotrzebowanie na udzielania wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa).

VIII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W gminie funkcjonują instytucje i organizacje, mające w obrębie swoich zainteresowań i działań rodzinę i dziecko.

Podmioty oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie Gminy Wolbórz to:

Tabela nr 11

Lp.	Instytucja:	Zadania/zakres współpracy
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu	Praca socjalna (rozwój pomocy w formie usług asystenta rodziny), pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, pomoc żywnościowa w ramach FEAD, przyznawanie i wypłata stypendiów szkolnych, świadczeń rodzinnych, realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, obsługa Karty Dużej Rodziny. Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy domowej, dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego. Organizacja i finansowanie wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy domowej. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz dorosłych.
2	Urząd Miejski w Wolborzu	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie

		<p>kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.</p> <p>Przydział mieszkań z zasobów mieszkaniowych gminy.</p>
4	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	<p>Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.</p> <p>Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.</p> <p>Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieska Karta”.</p>
5	Komisariat Policji w Wolborzu	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Wolbórz.</p> <p>Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieska Karta.</p> <p>Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,</p> <p>Działalność o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym.</p>
6	Szkoły, przedszkola z terenu gminy Wolbórz	<p>Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla rodziców i dzieci.</p> <p>Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.</p> <p>Uświadomienie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.</p> <p>Organizowanie czasu wolnego dla dzieci (zajęcia terapii pedagogicznej, socjoterapeutycznej, pomoc w odrabianiu lekcji).</p> <p>Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieska Karta.</p>
7	Placówka Wsparcia Dziennego, przyszkolne świetlice, Wolborskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna	<p>Pomoc w nauce dzieciom, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, współpraca z różnymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i rodzinnych dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami szkolnymi), pomoc dla dzieci i młodzieży pragnącej rozwijać swoje twórcze</p>

		zainteresowania i talenty, przeciwdziałaniu uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego, upowszechnianie czytelnictwa.
8	Ośrodek Zdrowia w Wolborzu	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieska Karta.
9	Ośrodki Sportu i Rekreacji	Propagowanie zdrowego stylu życia, zagospodarowanie czasu wolnego.
10	Organizacje pozarządowe, Stowarzyszenia, np. Stowarzyszenie Trzeźwości „DOBRY DZIEŃ”	Promowanie w społeczeństwie postaw trzeźwościowych jako wzoru zdrowego stylu życia. Działalność w zakresie edukacji, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży.
11	Parafia Św. Mikołaja w Wolborzu	Prowadzenie kawiarni wraz z bawialnią dla dzieci, świetlicy środowiskowej, działalność charytatywna, organizowanie paczek świątecznych dla najuboższych, (dzieci, rodzin), organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci.

IX. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Wolbórz, wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego.

Odbiorcami programu są również rodziny, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, w których występują także uzależnienia i przemoc.

Dysfunkcyjne rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych start rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspakajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej, dlatego tak ważny jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

X. REALIZACJA PROGRAMU

CEL GŁÓWNY

Zapewnienie wsparcia dzieciom i młodzieży z rodzin w trudnej sytuacji życiowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
2. Oferta wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
3. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 1: Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin.

Nazwa zadania	Termin realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji
1.1. Świadczenie wsparcia w formie asystenta rodziny	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny, Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny, Liczba zatrudnionych asystentów rodziny.
1.2. Świadczenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (w tym: psychologicznego, terapeutycznego)	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu, Punkt Konsultacyjny,	Liczba udzielonych porad i konsultacji, Liczba rodzin objętych wsparciem.
1.3. Przeprowadzenie kampanii społecznych na rzecz umacniania rodziny	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu,	Liczba zorganizowanych inicjatyw, kampanii.
1.4. Szkolenia w zakresie kompetencji wychowawczych dla rodziców	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu,	Liczba uczestników szkoleń.
1.5. Tworzenie i realizacja programów i projektów profilaktycznych oferujących rodzinie wsparcie	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu,	Liczba osób korzystających z oferty.
1.6. Organizowanie wypoczynku letniego, w tym w szczególności dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu	Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku.

Cel szczegółowy 2: Oferta wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

Zadanie	Termin realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji
2.1. Opracowanie standardu funkcjonowania Placówki Wsparcia Dziennego	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu,	Wypracowana procedura zatwierdzona przez MOPS,
2.2. Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu,	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia placówki,
2.3. Rozwój programów opiekuńczo-wychowawczych z elementami profilaktyki realizowanych w Punktach Świetlicowych na terenie Gminy Wolbórz (rozwijanie talentów dzieci i młodzieży, rozpoznawanie potrzeb dzieci i młodzieży);	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu, Placówki oświatowe działające na terenie gminy	Liczba dzieci objętych wsparciem.

Cel szczegółowy 3: Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

Zadanie	Termin realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji
3.1. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu,	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
3.2. Zwiększenie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim,	Liczba rodzin biologicznych dziecka, z którymi zrealizowano plan pracy zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
3.3. Zwiększenie kompetencji pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze. Prowadzenie różnorodnych form doskonalenia zawodowego i wsparcia merytorycznego.	2025-2027	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu	Liczba szkoleń i konferencji.

XI. OCZEKIWANE EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku wdrożenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wolbórz na lata 2025-2027 oczekiwane są następujące rezultaty:

- podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wzrost świadomości rodziców w pełnieniu funkcji rodzicielskich,
- zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych,
- wzrost świadomości dzieci i młodzieży względem negatywnych zjawisk społecznych,
- podniesienie bezpieczeństwa socjalno-bytowego rodzin,
- wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną oraz wsparcie asystenta rodziny,
- wypracowanie stałej, dobrej współpracy między podmiotami i instytucjami zajmującymi się pracą z rodziną.

XII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Program realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu przy udziale:

1. Urzędu Miejskiego w Wolborzu,
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wolborzu,
3. Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Wolbórz,
4. Placówek oświatowych z terenu Gminy Wolbórz,
5. Placówek Ochrony Zdrowia,
6. Instytucji kościelnych,
7. Komisariatu Policji w Wolborzu,
8. Kuratorów Sądowych,
9. Sądów – Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich,
10. Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Piotrkowie Trybunalskim,
11. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim.

XIII. MONITORING I EWALUACJA

Program będzie koordynowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Monitoring realizacji Programu odbywać się będzie przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucję wiodącą przy jego realizacji.

Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XIV. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w gminie Wolbórz odbywać się będzie w ramach środków finansowych poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w powołanych na wstępie ustawach oraz środki pozyskane na zadania związane z realizacją programu w formie dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XV. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji celów i zadań ujętych w Programie, a wskaźniki osiągnięcia zamierzonych celów będą mierzone w okresach rocznych. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz Wolborza składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

XVI. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wolbórz na lata 2025 – 2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny i ochronny. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji rodzin oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele, w realizację Programu powinny włączyć się aktywnie wszystkie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i całe rodziny. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągle poszukiwanie nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków. Należy także podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną.